

Is-Socjetà *L'Unione* wara t-Tieni Gwerra Dinjija

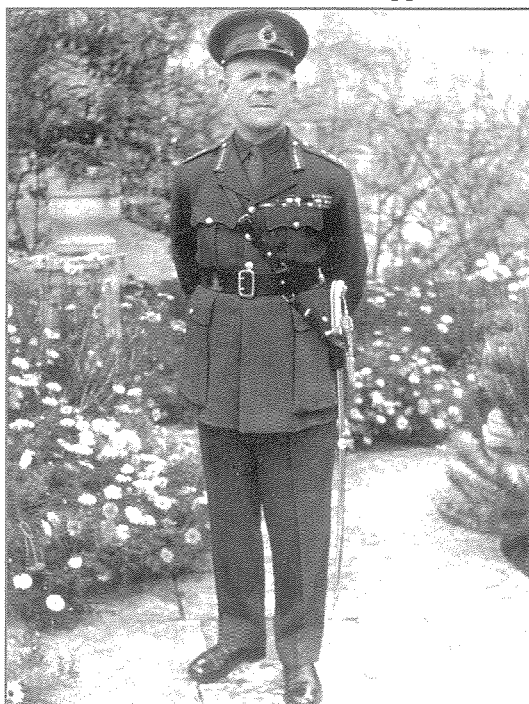
75 sena ilu ...

Frans Galea

Fil-ġurnal *Il-Berqa* tal-21 ta' Diċembru 1943 dehret il-lista tal-każini li fihom kellha tiġi esebita x-xabla prestiġjuża mogħtija lil Field Marshal Viscount John Standish Gort. Din inżammet għall-wiri fil-Librerija Pubblika tal-Belt Valletta u wara bdiet tittiehed fil-każini tal-banda rispettivi biex minn hemm titgawda u tiġi apprezzata mill-pubbliku. Fil-fatt, ix-xabla kienet esebita fil-każin tal-Banda *L'Unione* f'Jannar tal-1944. Din l-għotja saret fuq inizjattiva tal-President u s-Segretarju tal-Każin Banda San Filep ta' Haż-Żebbuġ, meġhuna mill-President Onorarju tagħhom il-Prof. Philip Farrugia. Il-flus għal din l-għotja ngabru mill-każini kollha tal-baned kif ukoll mingħand xi każini soċjali. Il-prezentazzjoni tax-Xabla lil Lord Gort għall-hidma tiegħu b'risq il-poplu Malti u Għawdxi saret fil-pjazza ta' Haż-Żebbuġ nhar il-Ħadd 12 ta' Marzu 1944. Rappreżentanti mill-każini tal-baned flimkien ma' għadd ta' persuni distinti, fosthom l-Arċisqof Mikiel Gonzi attendew għal dan l-avveniment.

Il-Ħadd l-1 ta' Ottubru 1944 saret l-ewwel quddiesa solenni ta' Dun Gwann Agius li kien joqgħod fi Triq ir-Rixtelli. M'għandna l-ebda tagħrif dwar jekk daqqitx xi banda, iżda invit li ġie f'idejna juri li l-kumitat u l-membri tal-Banda *L'Unione* kienu mistiedna għaċ-ċerimonja u li jattendu d-dar tiegħu fit-tlett ijiem ta' wara.

Avviż dwar tomba li kellha ssir nhar il-Ħadd 3 ta' Diċembru 1944 u li deher fil-ġurnal *Il-Berqa* ta' jumejn qabel kien jgħid ukoll li waqt din l-attività fil-Misraħ tal-Knisja kienet se tiegħu sehem il-*Union Jazz Band* tal-każin. Il-*Jazz Band* ġiet imwaqqfa mill-assistent direttur u segretarju tal-kumitat, is-

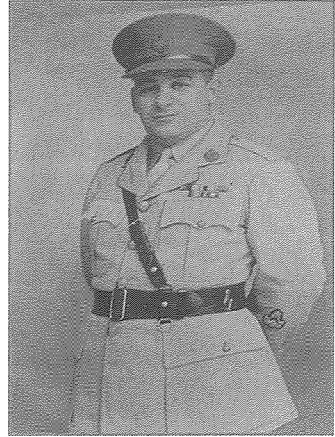

Lord Gort f'Malta

Sur Egidio (Gigi) Zammit bl-iskop li ddoqq mużika varjata għal ċerti okkażjonijiet bħal fieri u tombli, u hekk ma jkollhomx għalfejn jaqilgħu l-banda kollha. Is-Surmast Zammit ħarreġ bosta allievi u kien klarinettista prim, idoqq l-*accordion* mal-*Jazz Band* iżda kapaċi wkoll fuq il-kitarra, il-pjanu u s-settijiet kollha tas-*saxophones*. Billi kien assistent fi żmien is-Surmast Charles Xuereb, jidher li l-Banda *L'Unione* mxiet ħafna 'l quddiem u kompliet iżżid mal-fama li kellha, bil-ħila ta' dawn iż-żewġ surmastrijiet intelligenti u ħawtiela.

Maestro Charles Xuereb, iben Enrico u Tonina mwielda Abela, tweled il-Furjana nhar it-18 ta' April 1900. B'missieru solista bil-kurunetta mal-Banda *King's Own* tal-Belt Valletta, kien pass naturali li Charles jixġet l-ewwel passi tiegħu fl-istess direzzjoni. Ta' tlettax-il sena ngagġa mal-K.O.M.R. u fl-ewwel gwerra dinjija daqq mal-banda tal-Militia biex iferraħ is-soldati midruba. Fl-1922 daħal bhala mużiċista u għalliem tal-mużika mal-flotta navali Ingliża, u għal bosta snin baħħar fuq bosta bastimenti madwar l-Awstralja u New Zealand.

F'dawk is-snin fejn kienet drawwa li jdoqqu l-*massed bands*, Charles kien jinħatar bhala surmast. F'din il-karriera s-Surmast Xuereb laħaq l-oġhla quċcata sa ma rtira fl-1931. F'Novembru 1931 gie ffurmat il-battaljun tat-*Territorials* tal-K.O.M.R. u s-Surmast Xuereb intgħazel biex imexxi l-bandisti u dam iwettaq dan ix-xogħol sa tmiem it-tieni gwerra dinjija. Billi fi żmien ta' paċi t-*territorials* ikunu mpenjati biss għal

Mro Charles Xuereb

xi ġimagħtejn fis-sena, Charles Xuereb kien jaħdem bħala skrivan mal-*Milk Marketing Undertaking* (M.M.U.). Is-Surmast Xuereb kellu mpenji oħrajn fil-qasam mużikali fosthom ma' diversi baned lokali, knejjes u saħansitra bejn l-1935 u l-1938 kien solista mat-Teatru Rjal. Kien f'dan l-istess perjodu li daħal bħala direttur mużikali tal-Banda *L'Unione* ta' Ħal Luqa. L-ghażla ta' dan is-surmast saret fuq rakkomandazzjoni ta' sitt bandisti Ħalluqin li kienu jdoqqu wkoll mal-banda tal-K.O.M.R., u għalhekk kienu midħla tal-ħiliet tas-Surmast Xuereb.

Billi fis-snin tal-gwerra l-banda ftit li xejn daqget fil-pubbliku, is-servizz memorabbli mogħti mill-Banda *L'Unione* fiż-żjara storika tar-Re Ġorġ VI nhar it-Tnejn 21 ta' Ġunju 1943 baqa' mfaħħar. Dakinhar, taħt it-tmexxija tas-Surmast Xuereb, il-Banda daqget il-*God Save the King* f'tarf ir-raħal ta' Ħal Luqa. Tul is-snin, is-Surmast Xuereb ingħata unuri prestigjuzi l-aktar għat-tmexxija ta' programmi mużikali fiċ-ċerimonji u ċelebrazzjonijiet uffiċjali, fosthom mingħand il-General Schreiber. Mgħobbi b'bosta xogħol u mpenji, is-Surmast Xuereb kellu jħalli l-Banda *L'Unione* wara tmien il-gwerra fl-1945, iżda sa dak iż-żmien kien ikkompona xi marċi militari għas-Socjetà Filarmonika *L'Unione*, u magħhom ukoll introduċa l-mużika Ingliża li ndaqget b'suċċess fil-pubbliku. Dik il-ħabta il-banda kellha lis-Sur Giuseppe Portelli bħala assistent li kien jithallas żewġ liri fix-xahar u ħadem qatigh biex rawwem bosta allievi.

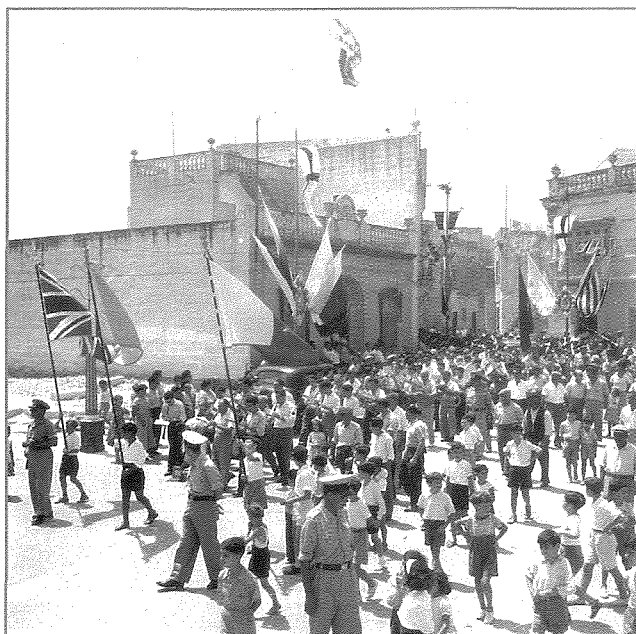

Għal ftit snin, is-Surmast Xuereb ħa ħsieb il-Banda San Mikiel ta' Ħaż-Żabbar, kif ukoll jazz band fil-*Vernon Club* il-belt Valletta. Fis-sena 1957 is-Surmast Xuereb emigra lejn l-Awstralja ma' martu u l-erba' uliedu u kien jaħdem mal-kumpanija tat-telefon P.M.G. Iżda b'daqshekk ma kienx ifisser li tbiegħed mill-mużika anzi kellu bosta suċċessi fosthom fl-1962, meta mexxa orkestra kbira li akkumpanjat kumpanija Russa tal-ballet. Is-Surmast Xuereb miet nhar il-Ġimgħa 28 ta' April 1989 u gie midfun fil-*Catholic Garden Cemetery* ta' Kemps Creek fi New South Wales l-Awstralja.

Fis-seduta tal-kumitat li saret nhar it-23 ta' Ottubru 1944 ġew magħżula s-Sur John Schembri ta' 27 Triq San Pawl u Andrew Farrugia ta' 118 Triq San Ġużepp sabiex jattendu

għall-Assemblea Nazzjonali. Hekk insibu fiż-żamma tal-kontijiet tal-kaxxier, li fis-27 ta' Mejju 1946, is-Socjeta *L'Unione* ikkontribwiet żewġ liri għall-fondi tal-Assemblea Nazzjonali.

Għas-sena 1944 insibu li l-Banda *L'Unione* kellha diversi avvenimenti ewlenin. Taw sehemhom waqt il-purċissjoni tal-Ġimgħa l-Kbira f'April u f'Mejju żaru l-Gudja għall-festa tal-Madonna tal-Warda. F'Awwissu *L'Unione* kellha żewġ programmi oħra fil-Gudja għall-festa tal-Assunta. Marret iddoqq nhar id-9 ta' Awwissu lejlet il-festa ta' San

Lawrenz. Dakinhar filgħaxija, flimkien mal-Banda Beland taż-Żejtun, daqget marċi brijużi fit-toroq ewlenin u programm mużikali fil-pjazza. Hargħa oħra kienet għall-festa tal-Madonna tal-Grazzja f'Haż-Żabbar. Dakinhar il-Banda *L'Unione* kellha 52 bandist Halluqi u l-entuzjażmu tagħhom kien apprezzat ħafna mill-pubbliku preżenti.

Wara li tat is-sehem annwali tagħha fil-festa tal-Madonna taċ-Ċintura fir-raħal stess, kien imiss li tferraħ lill-Halluqin nhar id-9 ta' Diċembru 1944, lejlet il-festa ta' Sant'Andrija permezz ta' marċi brijużi fit-toroq u programm mużikali fil-misraħ. Fil-jum tas-Sibt, il-Banda *L'Unione* daqget dan il-programm:

Terzetto Finale	La Gioconda	Ponchielli
Fantasia	I Vespri Siciliani	Verdi
Intermezzo	L'Amico Fritz	Masacagni
Sinfonija	William Tell	Rossini

Filwaqt li l-attività tat-tombla kompliet issir fil-każin jew fil-misraħ, dejjem b'risq il-każin, ġieli kienet issir xi fiera, u f'okkażjoni minnhom jissemma wkoll l-Arblu ta' Mejju. Minbarra li kienet tiegħu sehem il-*Jazz Band* tal-Unjoni, spiss kienet tiġi mistiedna xi banda oħra, speċjalment dik tal-Gudja. Żdied servizz ieħor, dak tal-eżerċizzi spiritwali qabel il-Ġimgħa Mqaddsa ta' kull sena, li fl-istess waqt gab ċertu inkwiet għas-soċjetà. Gara li s-soċjetà kienet tħobb tagħzel patri Kapuċċin Frangiskan għal dawn l-eżerċizzi u l-qrar, iżda l-kappillan ta' Hał Luqa ħass li din kienet l-għażla tiegħu. L-aġġar sitwazzjoni kienet fl-1947 meta l-eżerċizzi lanqas kienu se jsiru. Aktar tard fl-1950 l-għażla tal-predikaturi tant urtat liż-żewġ każini li laqqgħu l-kumitati flimkien u bagħtu ittra lill-Arċisqof Mikiel Gonzi dwar l-indħil żejjed u nuqqas ta' konsultazzjoni mill-kappillan. Huma għarrfuh li għal dik is-sena l-ebda każin ma kien se jipprovdi s-servizz tal-eżerċizzi spiritwali.